D·N
11/6 1951

Journalistresor

Gruppresor av journalister har sedan några årtionden varit ett led i den propaganda som bedrivs av alla stater. Tio å femton tidningsmän inbjuds av regeringen, utrikesdepartementet eller eventuellt någon annan organisation eller myndighet till ett besök på en vecka till fjorton dagar. Programmet tycks i de flesta fall vara detsamma, i Sverige och i andra länder. Gruppen tas, med undantag för en eller annan vilodag eller vilokväll, om hand från första stunden till den sista. Den skall bese litet av varje, industrierik, museer, byggnader, kulturinstitutioner, och genom snabbresor i landet erhålla en förestållning om dess beskaffenhet. Det mera sakliga programmet interfolieras med tillställningar och mottagningar av skilda slag. Härvid talar värdarna om sin vänskap för det land från vilket gästerna kommer, om sin respekt för journalistyrket och sin uppskattning av pressens fribet (den sista punkten utlämnas i diktaturstater); gästerna prisar — tjugu, trettio eller fyrtio gånger — landet, värdarna och gästfriheten och talar om hur mycket de lärt och hur roligt de haft.

Någon offentlig kritik av dessa resor får man nästan aldrig höra i det konkreta fallet; de påstås alltid — liksom även de dåligaste middagar i tackbrev — vara förtjusande, men när resor av denna art helt allmänt omtalas, alltså utan att man riskerar att stöta någon, är det i regel med ironi och inte sällan med irritation. Alltför många resenärer får se alltför mycket som de inte har intresse av, de personliga sammankomsterna tufflls av skåltal och skyldigheterna, efter några dagar är man infogad i en excercis där det gäller att till varje pris hålla takten. Att smita från de i programmet upptagna övningarna är oftast omöjligt utan att verka ohövlig; en slö rutin blir räddningen.

Ett uppenbart fel i resornas anläggning är den nästan fullständiga uniformiteten. För några år sedan gästades Sverige av en grupp amerikanska nyhetsmän, vilkas okunnighet från början närmade sig det fullända; de frågade ännu några dagar efter hitkomsten vilket parti som regerade och vilka politiska riktningar som fanns i landet. Helt nyligen var en grupp norska reportrar samt ett antal danska tidningschefer — i regel politiska skribenter — på besök. I dessa tre helt olika fall var programmet nästan exakt desamma, utom att man ena gången såg på Norrbottens järnverk, den andra på Munksunds sulfatfabrik, den tredje på Sandviken osv. Utrikesdepartementet, som i alla dessa fall varit inbjudare, går tydligen efter ett schema som inte i någon punkt rubbas med hänsyn till gästernas kunskaper eller intressen. Och det är inte så underligt: varje gång får värdarna veta hur lysande de ordnat det hela, och det kommer de att få höra om de fortsätter på samma sätt i hundra år.

En differentierimg borde vara självklar och relativt lätt att genomföra. Då man har anledning att misstänka nästan total okunnighet, borde ett par dagar ägnas åt att, om också i lekfulla former, bibringa den insikt som gör det möjligt att framställa vettiga frågor. En samling politiska skribenter borde ha ett annat program än en grupp nyhetsmän. Mera fritid skulle ge möjlighet för alla att tillgodose sina speciella intressen, naturligtvis med hjälp för ordnande av besök och samtal.

Lika självfallet synes vara att de personliga kontakterna borde ordnas på annat sätt. Varför inte exempelvis sammanföra den grupp av särskilt kvalificerade danska publicister som nyss besökt oss till några timmars rejäl diskussion och utfrågning i skilda sammanhang med en rad kategorier av svenskar: politiker, vetenskapsmän, affärsmän, tidningsmän. Sådana diskussioner blir ojämförligt mera givande än tillställningar där tal och hövlighetsprat växlar och både gäster och värdar behärskas av känslan att de måste på ett anständigt sätt hålla trafiken i gång. De kunde bli lika lärorika för värdarna som för gästerna.

Journalistresorna är naturligtvis inte sämre än andra liknande resor, t. ex. besök av stadsfullmäktige och politiker eller interparlamentariska konferenser. Men när det gäller de sistnämnda resorna är det ju snarast fråga om ett slags symbolisk verksamhet, där banketterna och de varma fraserna är huvudsaken. Journalisterna, som inte representerar några offentliga institutioner, som åtminstone i princip reser för att lära sig något, borde behandlas med litet robustare metoder.

Meyerhöffer Ehrensvärd

Fallet Meyerhöffer har på privat initiativ dragits inför justitiekanslern. Det gäller den sidan som berör ämbetshens ingripande i ovanliga former: hans reprimand och uppmaning till infanteriinspektören att "undvika att vädja till pressen" — varefter samtalet högst ensidigt nedtecknades och i den formen dels offentliggjordes i en tidning, dels kringsändes till underlydande — samt hans ingivelse att förorda skyndsam överföring till disponibilitetsstat en månad före den föreslagna tidpunkten. Det ena en tillrättavisning med undvikande av vanliga garantier mot godtycke, det andra en brysk och förolämpande gest utan motivering, ett ämbetsyttrande som verkar som en frysning från högsta ort.

Att general Ehrensvärds åtgärder har uppfattats så i vida kretsar kan var och en konstatera genom att höra sig för inom befälskårerna. Många officerare reagerar mot detta tillvägagångssätt — väl att märka oberoende av hur de ställt sig till de diskuterade sakfrågorna. Somliga går så långt att de betecknar arméchefens uppträdande som en förening av självhärlighet och fjäsk värre än mast då för den kritiserade hr Vougt), en höggradig lynnighet som känna orsande för underordnade med anspråk på oberoende.

Dessa tolkningar skall här lämnas åt sitt värde. Dagens Nyheter vill inte i onödan tillspetsa en bekräglig konflikt. Det är tillräckligt olyckligt att vid sidan av påtalade brister inom beredskapen har uppstått personliga motsättningar inom det högsta armébefälet och att dessa medför brott mot goda sedvanor regler inom tjänsten. General Ehrensvärd — eljest så ivrig att instruera pressen — tycks vilja bibringa militärer med misshagliga åsikter någon sorts skyggbet för att meddela sig med tidningar. Det skulle bli effekten av hans strafftal och av den exemplariska "avstraffningen". Det är ett allmänt intresse — inte bara för yrkesmilitärer av olika grader — att sådana sedvanings- och likriktningsträvanden kommer att stävjas i tid. Och i det sammanhanget borde hänvändelsen till JK göra någon nytta. Den ger också överste Meyerhöffer tillfälle att närmare belysa vad som förekommit vid de remarkabla samtalen.

Svenska Dagbladet tror sig ha funnit

en motsättning mellan Dagens Nyheters kritik av LO:s krav på de övermornala exportvinsternas utnyttjande för subventionering av importen och vårt påstående att det är rimligt att i nödfall i förening med en kreditåtstramning ta till sådana subventioner, vilket TCO föreslagit såsom ett alternativ till kreditåtstramning och uppskrivning av kronan. Karusellen går, skriver högerorganet, åsyftande den påstådda motsättningen i Dagens Nyheter, inte den egna tankeordningen.

För att undvika missförstånd vill Dagens Nyheter först betona att vi aldrig rekommenderat att subventioner används; tidningen finner alltjämt att det riktiga är kreditåtstramning och kronuppskrivning i förening; orden "i nödfall" borde ha klargjort detta även för Svenska Dagbladet. Emellertid är skillnaden mellan LO:s och TCO:s subventionskrav fullständigt avgörande, precis på samma sätt som det är en helt annan sak att skriva upp kronan utan att företa/en kreditåtstramning — såsom skedde i juli 1946 — och att revalvera jämsides med att krediten göres knappare. Svenska Dagbladet har tidigare haft den skillnaden klar för sig. Det är därför egendomligt att tidningen nu inte förstår skillnaden mellan det ringa tryck på köpkraften och investeringarna som hr Skölds i vissa avseenden träffsäkra klart inflationsbefrämjande skatter förmår åstadkomma och det långt effektivare tryck som skulle bli följden av en kreditåtstramning.

Finner Svenska Dagbladet samma subventioner lika förkastliga i händelse av en kreditåtstramning som om finansministerns politik fullföljts, bör tidningen dra konsekvenserna och finna regeringens och oppositionens politik likvärdiga i kampen mot inflationen.

PRESSGRANNAR

Atulet mot Arbetaren för tidningens kampanj i Kejnesaffären, specialit angreppen mot statsrådet Quensel, är en olycka, enligt Expressens (fp) omdöme. Kritiken mot åtalsktionen adresseras emellertid icke till justitiekanslern, utan till justitieministern. Det är statsrådet Zetterberg som har tagit initiativet: justitiekansler. Alsén har fått sig förelagd en tolkningsfråga huruvida artikelserna svarade mot vissa åberopade brottsbeskrivningar i tryckfrihetsförordningen respektive strafflagen. Det gör denanser han:

Han säkre leda det i hevis med utförliga citat. Men därvid är två ting att observera. För det första: justitiekanslern åberopar andra och mildare paragrafer än justitieministern föreslagit. Hr Alsén finner alltså att hr Zetterberg felbedömt situationen: så likäliga beskyldningar som hr Zetterberg ansett förenade inte. Därmed bortfaller här som i stalet mot tjygskriften "Fri kritik", justitieministerns motivering för hela aktionen — att offentliga beskyllningar som gäller grova brott inte får lämnas ostraffade, om åtalsunderlåtelsegrunden över huvud skall ge rättsskydd.

För det andra: just i tryckfrihetsmål ligger sista ordet inte hos tryckfrihetens, som är bunden vid lagens bokstav, utan hos den uppbrytande medborgerliga opinionen, representerad av juryn, som skall ge uttryck åt sin uppfattning av lagens anda.

Det gäller i främsta rummet artiklarnas syfte, betonar tidningen. Om ivern kunnat överrösta den kritiska besinningen är den helt annan fråga — som dock inte kan lämnas helt därhän. Sedan tillkommer de slregna omständigheterna med Kejnekommissionen i bakgrunden.

En av den s. k. tredje ståndpunktens förfaktare har sagt att "skulle vi avvisa om rätten att fästa uppmärksamheten på orättvisor och skevheter i vår egen del av världen, vore det som att förråda demokratin och anamma det vi anser oss bekämpa". Varför Handelstidningen (fp) svarar:

Ibhilla sig herrarna att de äro de enda reformvännerna i västerlandet, eller vad är annars meningen. Slippriigheten i hr Stig Carlsons tidigare artikel låg i att han utan försök till åtskillnad ställde den demokratiska världen missförhållanden i klass med det totalitära förtrycket i Osteuropa.

Valet gäller i dag mellan freden och kriget, utropar han. Väljer man det förstnämnda heter vapnet "kompromiss". Vem har sagt hr Carlsson det? De österuropéer som flytt bort för att då emedan de ville kompromissa mellan väst och öst? Männen av den tredje ståndpunkten förefalla att tro mindre på freden än någon annan. Eftersom de inte kunna få sin elvation att gå ihop utan att insinuera att friheten i väster är samma struntt som den bekanta friheten i öster, frestas man antaga att elvationen är fullskärigt uppställd. . . Det är innen som förnemar hr Carlson att förswinna som Diogenes i tunnan, tvärtom. Men om Diogenes säger att Athen och Sparta äro lika goda hälnupare, så får man svara att om man måste prata smörja när man sitter i en tunna, då är tunnan ohälsosam.

LO:s avslag på oppositionsledarnas inbjudan till konferens förklaras av tidskriften Fackföreningsrörelsen på detta sätt:

Är det inte så att landets regering skall ta ansvar för och leda den ekonomiska politiken i det demokratiska Sverige! Antag att en av oppositionspartierna sammankallad överläggning kommer till stånd. Går vidare tankeexperimentet att den även skulle kunna uträknisllera en av alla representerade parter accepterad handlingsplan. När det vore gjort kunde man inte gå in för praktiken på annan väg än via regeringen. Efter att ha ställts på sidan skulle den sålunda kopplas in i ett färdigt sammanhang tjänstvilligt framburet av de borgerliga partiledarna på intresseorganisationernas vägnar. Vad som än kan sägas om ett sådant tillvägagångssätt i inte är det praktiskt som handlingssätt.

Riktigt — därför har man på oppositionssidan hela tiden ansett det av lyckligast att utan längre dröjsmål bereda plats åt politikerna åven utanför regeringspartiet vid konferensbordet. Nu tvangs man att gå en omväg för att nå samma mål.

Trafikdöden tar aldrig semester, skriver Arbetarbladet (s) och framhåller med rätta följande:

Det blir allt flera riskmoment i trafiken och hänsynet måste ställas större ansvar och vaksamhet hos alla kategorier av trafikanter. Men det räcker inte med det. Vad är orsaken till att barn leker på gator och trafikstråk? Ofta beror det på att de inte har någon annanstans att ta vägen för att tillfredsställa sitt lekbehov.

Hur ofta får man inte som cyklist hoppa av cykeln och leda den förbi barn som ovetandes om faror leker på körbanan. Man kan uppmana dem att hålla sig på trottoaren, men snart är de ute på körbanan igen. Och en dag har olyckan hänt.

Det går lätt att säga att det är föräldrarnas fel, de borde hålla efter barnen bättre . . . Men vad vill man att föräldrarna skall göra — låsa in sina barn? När det inte finns någon gårdsplan för barnen att leka på. När de schassa unden från den fina och vilsamade gräsmattan som kan "ta skada" av deras lekar . . .

Vad barn behöver är fredade platser där de kan rasa och leka. Och det är något man alltför ofta inte alls tänker på när man planerar den moderna bebyggelsen. Man gör fina hus för de vuxna att bo i, men åt barnen skänker man inte mycken tanke.

Byggherrarna menar att det är en sak som samhället får klara gatan att bygga allmänna lek- och idrottsplatser. Och det skall villigt medges att städer och tätorter också gör. Men det räcker inte — det måste alltid finnas gårdsplaner för barnen att vistas på.

Omsorgen om planteringar och gräsmattor får alltför ofta gå före hänsynen till barnen. Så som trafiken har ökat är det bättre att off-

ra en del gräsplaner till lekplatser än att i onödan riskera barnens liv. I många fall kunde nyodlingarna hjälpa till även på annat sätt, t. ex. genom att sätta upp ordentliga varningsskyltar invid lekplatserna och ordna markerade övergångsställen.

Annons
En skatt Ni är glad åt är Edra veckra mattor. Bevara dem friska i färg, och hela. Beställ Övergyn och rynkvering hos mattspecialisten Salix/jöbadtvätten.
Tel. 19 02 80.

Svenska Dagbladet översvankunnig

I en artikel, som icke är ledare, men ej heller försedd med författarnamn, har Svenska Dagbladet förordat dr phil. Erich Wittenbergs anställande som docent vid Lunds universitet. Wittenbergs docentansökan har avstyrkts av två sakkunniga av tre, av humanistiska sektionen vid Lunds universitet och av universitetskanslern samt avslagits av regeringen. Men Svenska Dagbladet — eller en inte namngiven artikelförfattare — anser sig utan förbehåll kunna utfärda kompetensförklaring.

Den enda motiveringen — utom ovidkommande tal om att Wittenberg medarbetat i vissa tidskrifter och i allmänna dagblad blivit vänligt omnämnd av några veterinärspmän — är ett personligt angrepp mot undertecknad, en av de två avstyrkande sakkunniga. Jag skulle nämligen ha "påverkats av en politiskt betingad motivljа mot den konservativa och idealistiska tankeriktning som är Wittenberg i första hand gjort till föremål för sin forskning". Motiveringen är rent teknisk oriktig: Wittenbergs enda större arbete behandlar socialdemokraten August Bebel. Beskyllningen mot mig är oförsynt; vad finns det för anledning att anta att jag skulle ha varit politiskt influerad och utståndsatt att visa objektivitet? I alla de många befordringsärenden som förelegat i statskunskap under den tid jag varit verksam som forskare — och vid flera tillfällen varit sökkande eller sakkunnig — har såvitt bekant aldrig en sådan insinuation förekommit, och det är lätt att fastslå att politiska synpunkter dess bättre stått utanför bedömningen. Men nu framkastas denna anklagelse utan spår av skäl, uppenbarligen helt enkelt därför att jag som chef för en liberal tidning kan väntas vara "misstänkt" och därför angriplig; professor Hessler, vars uttalande om Wittenberg gick i samma riktning, anses det tydligen inte lämpligt att attackera. Då det vidare ordas om "ganska olyckliga metoder som låter ana icke redovisade motiv", må blott erinras om att handläggningen av detta ärende varit ovanligt grundlig (med tre sakkunniga) och att det inte är vanligt att mot alla instansers yttranden utnämna docenter eller professorer.

Står Svenska Dagbladet för dessa påståenden? Eller varför framträder inte den övernskkunnige statsvetenskapsman som så överlägset behandlar sina kollegers utlåtanden och nå simpelt anklagar en av dem för bristande korrekthet?

HERBERT TINGSTEN

Breda en smörgås och stoppa en strumpa demonstrerades av kunniga JUF-flickor

Konsten att göra läckra smörgåsar demonstrerades av från vänster Ingegerd Nyström, Spenstorp, Anna Eriksson, Villberga, Mary Gustafsson och Sonia Johansson, Biskopskulla.

Flickor i vita snibbar och storförkläden knutna om sina nystrukna bomullsklänningar fladdrade omkring på Hamra gård på söndagen. Där förtågick någonting som mas benämnde husmodersterskamp och som var anordnad av JUF. Trekampen skulle bevittnas av de nordiska gästerna i organisationen NSU — Nordisk samorganisation för jordbrukarflickor och kulturell ungdomsarbete. Men det var inte fråga om någon riktig kamp — bara en demonstration, så grannlåtens representanter skulle få se hur fint och smakfullt svenska flickor kan breda en smörgås, stoppa en strumpa och stryka en herrskjorta. Ty det var detta som trekampen rörde sig om.

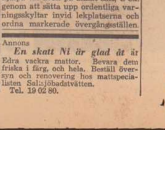

Överst från vänster Maj-Britt Stenkvist från Sörmlands län, tredje pristagaren i juniorklassen, Ake Persson, Kristianstads län, andra pristagaren i seniorklassen. Där under Sigvhild Kärrbrand, Södra Älvsborgs län, andra pristagaren i juniorklassen och Ingrid Kärrbrand från Skaraborgs län, tredje pristagaren i seniorklassen — alla pristagare i JUF:s tävlan om bästa smörgåsmjölkning på Hamra gård i Tumba.

Pappa till det hurtiga initiativet om smörgåskampen är konsulent Alvar Lindberg. Han gick omkring och inspekterade sakkunnigt, men ville ändå inte, sedan smörgåsarna var bredda, sitta sig om vilken smörgås han tyckte var den mest tillagade eller uppfinningsrika. Nej, han hänvände till ungdomskonsulenten Ellen Larsson från Borås, som var tävlingsledare. Hon såg också ut som om hon på pricken visste hur den perfekta smörgåsen skulle ta sig ut: I — De bär skivorna är för tjocka, sa hon, och smöret går inte ut i kanterna, majonnäsen skulle behöva i små självsvällda toppar i stället för att samlas i en elegant krusidull på smörgåsens mitt, där man mycket väl kunnat sticka in t. ex. tre räkor.

Blötkakepynt populärt i Norge

— Jag syns det er rene slöseriet med material, sa en norsk expert när hon såg hur smörgåsbordets delikatesser stridiga ut över bordet för att bli bara några små futtiga smörgåsar på ett par assietter. Vi har blötkakepynting hjemme i Norge, och till det behövs bara en kaka och litet grädde.

Den finska representanten ville heller inte gå in för smörgåskamp i Finland. Konsulenten Elisy Skogstad-Aamo från Oslo undrade om inte spädbarnsvård — en litet hastig demonstration på en cellsloddocka — kunde vara ett tips att tänka över för en kommande husmoderskamp.

Men nu satt redan fyra Upplandsflickor på var sin stol och klippte hål på strumpor. Som de sedan skulle stoppa. Det blev perfekta stoppar, det måste erkännas. Makalöst slitiga, med något av verklig konststopp över sig.

Konsulenten Margareta Isaksson från Värmland, som tyckte att strumpstoppning var mycket bra att lära, men kanske ändå inte direkt passade att ta upp i en förbundstävling, framhöll: — Nog har jag sett fantastiskt många olika sätt att stoppa en strumpa, man kan få skaffar av stoppar som samliga kvinnor fotadkommer, men tar man bara lagom grovt garn, går stoppen kinn och lät och undviker att få hårda kanter, så kan man få den mest förtjusande stopp.

Sedan de olika kampprenarna demonstrerats blev det prisutdelning i mjölkningstävlan. Appläderad segrare i seniorklassen blev Ingrid Kärrbrand från Södra Älvsborgs län och i juniorklassen Erik Uppsäll, Uppsala län.

Jordbrukets dag, som högern och ungmoderaterna under fredagen, lördagen och söndagen anordnat i Oudal vid Borås, bjöd på en omfattande manifestation med särskild tonvikt på jordbruket. Sammanlagda besöksantalet uppgick till över 30.000 personer. (TT, Borås.)

Värk i fötter, ben och rygg kan vara symtom på förändringar i fotvalven. Kanske ett par hälfotstöd kan hjälpa Er. Rådgör med KIFAs fotspecialister och låt dem prova ut ett par stöd av modell Prof. Hybbinetia.

Var får Ni parkera — och när?

Ni parkerar rätt i Stockholm om Ni använder Er av

DAGENS NYHETERS och KAK:s

PARKERINGSKARTA

1951

Kartan upptar parkeringsplatser och alla gator med begränsat uppehåll, gatuförteckning samt utdrag ur 1951 års trafikföreskrifter. Överskådlig, lätt att följa, tryckt i fyra färger i bekvämt format.

Förvaras lämpligen i körkortet.

DN:s parkeringskarta erhålles

gratis

hos polisen, i DN:s kontor: Tegelbacken, Strandvägen, Götgatan 41, S:t Eriksplan samt på bensinstationerna.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon 22 40 00
Telegramadress: Dagnyheter.
Postgiro 1 4616 (för annonser)
Nummer i PMT (för prenumeration)
Chefredaktör: Herbert Tingsten. Träffar säkrast kl. 13.30—14.30.
Politisk huvudredaktör: Leif Kälberg.
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Ivar Hedwall.
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: Helge Hedberg.
PRENUMERATIONSPRISER
A—Stockholmsupplagan
Stor-Sthlms tidningsområde / Övriga landet
Månad ..... kr. 3.75 / kr. 3.90
Kvartal ..... „ 10.75 / „ 10.—
Halvår ..... „ 21.— / „ 21.50
ANNONSPRISLISTA daterad 1/1 1951, tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Sthlm.

General Jung:

Skydda Nordeuropa Sveriges uppgift

— Vi svenskar önskar av fredlig utveckling i världen. Detta gäller inte minst dem som leder vår krigsmakt, yttrade general Helge Jung vid Jordbrukets dag i Borås på söndagen.

Men med den aggressionspolitik som i dag bedrives har vi blott ett medel att trygga vår fribet — ett starkt försvar. Därför fordras en människovetens försvarspolitik och militär ledning samt en inom hela det totala försvaret väl trimmad personal med fulljod beväpning och utrustning. På tal om FN som fredsinstrument sade general Jung att det synes många av oss som en självklar sak att Sverige bör biträda sådana förslag och meningsyttringar inom FN vilka tjänar det stora syftet att sätta fribet och rätt i högsätet även i umgänget mellan staterna.

Sverige har ett utsatt läge, och vi måste vara beredda att kunna motta första stöten. Därtill har vi ett ansvar inför Skandinavien som vi inte kan undandra oss. Vår historiska uppgift att i norra Europa skydda västerländsk odling kvarstår alltjämt, (TT, Borås.)

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.